'(అవ) మాన'వ సంబంధాలు

ఆదివారం కథ

అమ్మా! మనం ఆ ఇల్లెందుకు ఖాళీ చేశాం?

అక్కడ స్కూలులో ఉద్యోగం మానేశానుగా బాబూ!

ఎందుకు మానేశావు?

ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళాలంటే దూరం గదా! అందుకని.

ఔనూ మనం ఇక్కడెందుకుంటున్నాం? ఇది అంకుల్ వాళ్ళ ఇల్లుగదా?

అంకుల్ మన అంకులే గదా! ఇక నుంచి ఇక్కడే ఉంటాం.

మరి నువ్వు ఉద్యోగం చెయ్యవా?

సంవత్సరం తర్వాత మళ్ళీ ఏదో ఒక ఉద్యోగం చేస్తాను. నీరసంగా ఉన్నానని బాగా తిండి తిని విశ్రాంతి తీసుకోమని చెప్పారు డాక్టరు.

మరి నువ్వు ఉద్యోగం చేయకపోతే మనం ఎట్లా బతుకుతాం? నాకు ఫీజులెవరు కడతారు?

మనల్ని అంకుల్ బతికిస్తాడు. ఫీజులు కూడా అంకులే కడతాడు.

(విచార వదనంతో మౌనం)

అంకుల్, నేను పెళ్ళి చేసుకున్నాం బాబూ! ఇప్పుడిక అంకుల్ మనకు పరాయివాడు కాదు. నీకు నాన్న లాంటివాడు.

ఔనులే. అంకుల్ చాలా మంచివాడే. కానీ నేను అంకుల్ కొడుకుని కాదుగా. నా ఫీజులు నువ్వన్నా కట్టాలి లేదా 'వాడి' చేత కట్టించాలి. అంతేగాని పాపం అంకుల్ డబ్బులు నా కోసం ఖర్చుపెట్టించటం ఏమిటి? నాకు చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది.

నిన్నరాత్రి తన పదకొండేళ్ళ కొడుకు చింటూ నోటివెంట వచ్చిన సందేహాలమాలని పదేపదే తడుముకుంటోంది సుగుణ.

ఔను. ఆ పసిగుడ్డుకు కూడా మనసనేది ఒకటి ఉందిగా. అందునా నాలుగేళ్ళపాటు ఎడాపెడా దెబ్బలుతిని గాయపడ్డ మనసది. తిన్న దెబ్బల ఫలితంగా కష్టాల్ని ఈజీగా తీసుకోగల మనోబలం, మన కారణంగా ఇతరులు కష్టపడకూడదు, నష్టపడకూడదు అనుకునే మన్నితత్వం మరింత పెరిగాయి.

నా ఫీజులు 'వాడి'చేతనే కట్టించరాదూ! అన్న చింటూ మాట పదే పదే తలపుకు వచ్చి సుగుణ తల్లడిల్లిపోతోంది. గత నాలుగేళ్ళ నుండి తండ్రిని 'వాడు' అనే ప్రస్తావిస్తుంటాడు చింటూ. అలా అన వద్దని చెప్పే అవకాశం సుగుణకు మిగలని పరిస్థితి.

ఆ లేత మనసుకి ఎంత ఆత్మాభిమానం ఉంది! అనుకుంది సుగుణ.

పండగ పూట కాలనీలో పిల్లలంతా కొత్తబట్టలేసుకుని సీతాకోక చిలుకల్లా ఎగురుతూ గాలిపటాలు ఎగరేస్తూ కేరింతలు కొడుతూ ఉంటే చింటూ ఆ ఒక్క రోజు ఇంటి గేటు దాటి బయటికి వెళ్ళేవాడు కాదు. వెళ్ళి పిల్లలతో ఆడుకోమ్మా అని తల్లి అంటున్నపుడు వాళ్ళంతా కొత్త బట్టలు తొడుక్కున్నారమ్మా నేనిట్లా వెళ్తే చీప్‌గా వుంటుంది. అనేవాడే కానీ నాకూ కొత్త బట్టలు కుట్టించమని ఒక్కనాడన్నా పేచీ పెట్టని కన్నకొడుకుని చూసుకొని ఒకవంక పొంగిపోయేది మరో వంక కుంగిపోయేది సుగుణ.

తండ్రులు దుర్మార్గులైతే ఆ కొడుకులు మేల్ ఫెమినిస్టులవుతారు. తల్లిని, తోబుట్టువుల్ని జీవిత భాగస్వామిని మొత్తంగా స్త్రీ జాతినే గొప్పగా ప్రేమించే ఔన్నత్యాన్ని అలవరచుకుంటారు అని తన స్నేహితురాలు సీత అంటుండే మాటలు అనేక సందర్భాల్లో తన కొడుక్కి అన్వయించుకునేది సుగుణ.

కానీ రాత్రి చింటూ పలికిన మాటలు మాత్రం సుగుణకు ఊపిరాడనీయటం లేదు.

చింటూ పలికింది పసిమాట కాదు. అది జీవన సత్యం. అది సామాజిక నీతి. అది రాజ్యాంగ చట్టం. వాడన్నది నిజమే గదా! బిడ్డల్ని సృష్టించి ఈ నేలమీద పడేసిన నేరం ఏ ఇద్దరు చేస్తారో ఆ ఇద్దరే ఆ బిడ్డల భారాన్ని మోసే శిక్షార్హులు. తన ప్రతిరూపాన్ని చూసుకొని సంబరపడి తృప్తిగా పెంచుకునే తండ్రులు ఉన్నట్లే తన సుఖ సౌఖ్యాల కోసం కన్న బిడ్డల్ని కాలానికి వదిలేసే పితృక్రూరులూ ఉన్నారు...

పరి పరి విధాలా ఆలోచిస్తోంది సుగుణ.

ఔను, విశాల్ మంచితనాన్ని నేను సొమ్ముచేసుకుంటున్నానా? కానీ నేనిప్పుడేం చెయ్యాలి? కన్నబిడ్డ స్వాభిమానాన్ని సైతం కాపాడలేని నిస్సహాయురాలిని. ఆ చిన్న మనసుకు ఏం సమాధానం చెప్పాలి? వాడినెట్లా తృప్తిపరచాలి? తల నరాలు చిట్లిపోతున్నంత బాధగా ఉంది సుగుణకు.

ఆ 'వాడు' అనే వాడిని కోర్టులో తన లాయర్ క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేసినప్పటి సన్నివేశం మనసులో మెదిలింది.

మీ వివాహం ఎప్పుడు జరిగింది?

1982వ సంవత్సరంలో.

మీకు మీ భార్య సుగుణకు మీ కుమారుడు ఎప్పుడు పుట్టాడు?

1983లో.

అప్పుడు మీరు ఏ ఉద్యోగం చేసేవారు?

ఉద్యోగం ఏమీ చేయలేదండీ. ఒక రాజకీయ సంస్థలో కార్యకర్తగా పనిచేశాను.

ఎంత సంపాదించేవారు?

సంపాదన ఏమీ ఉండదండీ. అది వాలంటరీగా చేసేపని.

మీరిప్పుడు చేస్తున్న ఉద్యోగంలో ఎప్పుడు చేరారు?

1989లో.

అయితే 1989 వరకు మీ కుటుంబంలో ఎర్నింగ్ మెంబర్ మీ భార్య సుగుణగారే కదా!

ఔను.

ఎంతకాలం నుంచి మీరు విడిగా ఉంటున్నారు?

మూడు సంవత్సరాల నుంచి.

అంటే మీకు ఉద్యోగం వచ్చినప్పటి నుంచి. అంతేనా?

ఔను.

మరి ఈ మూడేళ్ళ నుంచి మీరు మీ భార్యా పిల్లల పోషణకు డబ్బు పంపిస్తున్నారా?

లేదండీ పంపలేదు.

మీ కుమారుడు ఎక్కడ ఉంటున్నాడు?

తల్లి దగ్గరే ఉంటున్నాడు.

మీ భార్య సుగుణగారు ఒక ప్రైవేట్ స్కూలులో టీచర్‌గా పనిచేస్తున్నారు ఔనా?

ఔను

మరి మీ కుమారునికోసమైనా మనోవర్తి పంపలేదెందుకని?

(మౌనం)

మీరు మీ కుమారునిపట్ల బాధ్యత తీసుకోవటం లేదంటూ మీ భార్య ఉమెన్స్ ప్రొటెక్షన్ సెల్‌లో కేసు వేశారు. ఆ కేసులో సంబంధిత పోలీసులు జోక్యం చేసుకుని మీతో సంప్రదింపులు జరిపారు. మీ కుమారునికి నెలకు వెయ్యి రూపాయలు చొప్పున యాభై వేల రూపాయలు రికరింగ్ డిపాజిట్ చేస్తానని మీరు పోలీస్ స్టేషన్‌లో ఒప్పుకున్నారు. అవునా?

లేదండీ! నేను ఒప్పుకోలేదు. అది నా ఎకౌంట్‌లో వేసుకుంటానని అన్నాను. అంతే.

(కోర్టు హాలులో పెద్ద నవ్వులు.)

ఓరి నెధవా! నువ్వు పనిచేసిన పార్టీ పరువు తీసావు గదరా!

వీడసలు మగాడేనా?

చెమటలు కక్కుతున్నాడు కక్కుర్తి నెధవ

మగజాతి పరువు తీస్తున్నాడు

కోర్టు హాలులో కుర్ర లాయర్ల అపహాస్యాలు (కొంచెం పెద్దగానే.)

తండ్రులు దుర్మార్గులైతే ఆ కొడుకులు మేల్ ఫెమినిస్టులవుతారు. తల్లిని, తోబుట్టువుల్ని జీవిత భాగస్వామిని మొత్తంగా స్త్రీ జాతినే గొప్పగా ప్రేమించే ఔన్నత్యాన్ని అలవరచుకుంటారు.

తండ్రి బాధ్యత సైతం వదిలించుకో జూచిన 'వాడి'ని ఊరికనే వదిలిపెట్టకుండా ఉండేందుకు సుగుణ మూడు సంవత్సరాలపాటు కోర్టుల చుట్టూ పోలీసుల చుట్టూ జోరీగలా తిరిగింది. మహిళా సంఘాలతో సంప్రదించింది. 'వాడు' పనిచేసే ఆఫీసు అధికారులతో విన్నవించింది.

'వాడు' మరో యువతితో బహిరంగ కాపురం మొదలుపెట్టి విడాకుల కోసం కోర్టులో కేసు దాఖలు చేసినందుకు కించిత్తు బాధపడలేదు సుగుణ. తన మీద ఇష్టం లేనప్పుడు అతడెట్లా ఉంటే తనకెందుకు అనుకుంది. కానీ కన్న బిడ్డని సైతం నిరాదరించిన వాడి కసాయితనాన్ని మాత్రం సహించలేకపోయింది.

బిడ్డ బాధ్యత నీకూ ఉంది అని హెచ్చరించింది.

అయితే నా బిడ్డను నాకిచ్చెయ్ పెంచుతాను అన్నాడు.

కన్న బిడ్డకు నచ్చ చెప్పి కన్నీటితో ఆ కసాయి వాడికి అప్పగించింది. కొత్త కాపురానికి కన్నబిడ్డ అడ్డమైపోయి 'వాడు' చీటికీ మాటికీ కొట్టిన దెబ్బలకు, ఆ ఇల్లాలి రుసరుసలను చిన్నారి మనసు ఛిద్రమై కళ్ళల్లో కడివెడు నీళ్ళు దాచుకుని వచ్చి తల్లిని కావులించుకుని భోరు భోరున విలపిస్తూ నేనింక వాడి దగ్గరికి వెళ్ళనమ్మా! నన్ను పంపకమ్మా! నీ దగ్గరే ఉంటాను. అన్నం లేకపోయినా సరే. నీ దగ్గరే ఉంటాను. చదువు మానేస్తాను. కూలిపని చేస్తాను అంటూ వెక్కిళ్ళు పెట్టి ఏడ్చిన కన్న కొడుకుని 'వాడి' కబేళాకి మళ్ళీ ఆ తల్లి ఎలా పంపగలదు? అందుకే పట్టువదలని విక్రమార్కుడిలా పోలీసు స్టేషన్లకు మహిళా సంఘాలకు కాళ్ళరిగిపోయేలా తిరిగింది.

అతను విడాకుల కోసం కోర్టు కెక్కాడని ఎవరితోనూ చెప్పకు. పరువు పోతుంది. నాలుగేళ్ళపోతే వాడే కుక్కలా దారికొస్తాడు. ఆ వచ్చింది ఎన్నాళ్ళుంటుంది. మధ్యలో వచ్చింది మధ్యలోనే పోతుంది అంటూ అమ్మా అన్నయ్యలు చెప్పిన పరువు మర్యాదల శ్లోకాలు సుగుణ రెండో చెవిగుండా వదిలేసింది. అయినవాళ్ళకీ కానివాళ్ళకీ అందరికీ ఆ ఉదంతం నిర్భయంగా చాటింది.

నాలో ఏ తప్పూ లేనప్పుడు నాకు భయమేంటి? అని తల్లితో వాదించి వారి సానుభూతికి సైతం దూరమైంది.

అమ్మా! ఇవాళ మా టీచరు మీ నాన్నగారేం చేస్తారు. ఎప్పుడూ కనిపించరేం అని అడిగితే మా నాన్న దుబాయ్‌లో ఇంజనీర్ అని చెప్పానమ్మా! అని

చింటూ ఘనంగా చెప్పున్నప్పుడు...

అలా వద్దు నాన్నా! మనమేమీ తప్పు చేయలేదు. అబద్ధాలు చెప్పాల్సిన ఖర్మ మనకు లేదు. మా నాన్న మరో ఆంటీని పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. అందుకని నేనూ మా అమ్మా వుంటున్నాం అని చెప్పు. నామోషీ పడాల్సిన పనేమీ లేదు. అని నిర్భయాన్ని నిస్సంకోచాన్నీ నిజాయితీని నూరిపోసింది కొడుక్కి.

కానీ ఈ రోజు తన చిట్టితండ్రి ఆత్మాభిమానాన్ని సమాధానపరచలేక తల్లడిల్లిపోతోంది ఆ తల్లి మనసు.

గత ఏడాదిలో అనుకోకుండా ఒకనాడు తన చిన్ననాటి మిత్రుడు విశాల్ ఈ నగరంలో ఒక వీధిలో ఎదురుపడ్డాడు. ఆయన వేసిన కుశల ప్రశ్నలకు సుగుణ తన వర్తమాన బతుకు గాథ వివరించింది. ఆ రోజు నుంచి విశాల్ మరింత ఆప్తుడయ్యాడు. కొందరు స్నేహితులు పూనుకొని వీరిద్దరి పెళ్ళి ప్రస్తావన తెచ్చినపుడు ఏవైపూ అభ్యంతరాలకు చోటులేదు. పిల్లవాడి భవిష్యత్తు గురించే సుగుణ తటపటాయించింది.

నువ్వు నా మనిషివైనపుడు నీ బాధ్యతలూ నావే. అలాగే నా బాధ్యతలూ నువ్వు పంచుకుంటావు. నీ మంచి సుఖాలే ఆశించి నీ కష్టాల్ని పంచుకోలేని నీచుడిని కాదు నేను. నేను మనిషిని. మనసున్న మనిషిని. నా మీద ఆ నమ్మకం నీకుందనే అనుకుంటున్నాను. అని విశాల్ అన్న మాటలు కొండంత శక్తినిచ్చాయి సుగుణకి. ఆ స్ఫూర్తితోనే 'వాడి'కి మూడేళ్ళ వాయింపు తర్వాత కోర్టులో విడాకులిచ్చేసింది.

బిడ్డల్ని సృష్టించి ఈ నేల మీద పడేసిన నేరం ఏ ఇద్దరు చేస్తారో ఆ ఇద్దరే ఆ బిడ్డల భారాన్ని మోసే శిక్షార్హులు. తన ప్రతిరూపాన్ని చూసుకొని సంబరపడి తృప్తిగా పెంచుకొనే తండ్రులు ఉన్నట్లే తన సుఖ సౌఖ్యాల కోసం కన్న బిడ్డల్ని కాలానికి వదిలేసే పితృక్రూరులూ ఉన్నారు.

ఇంక 'వాడి' ఊసే లేకుండా పోయినందుకు సంతోషించింది. ఇటీవల కాలంలో చింటూ కూడా తండ్రి ప్రస్తావనే నిరాకరిస్తున్నాడు. ఈ పర్యవసానం కూడా సుగుణకు కొత్త జీవితం ఏర్పరచుకోడానికి దారిచ్చింది. ఇపుడు కాలం సజావుగా సుఖంగా ప్రశాంతంగా సాగిపోతోంది సుగుణకు.

కానీ సడన్‌గా ఈ రోజు చింటూ రెట్టించిన చట్టాన్ని సుగుణ ఏ కోర్టులో గుర్తుచేస్తుంది? ఈ చిన్నారి చెప్పే సామాజిక నీతిని ఏ సంఘానికి తెలియజేస్తుంది? ఆ లేత మనసు వల్లించిన న్యాయాన్యాయాల్ని ఏ గ్రంథంలో పొందుపరుస్తుంది? న్యాయ విరుద్ధంగా, నీతి బాహ్యంగా, లజ్జా రహితంగా బ్రతుకుతున్న పైశాచిక పురుషుల్ని ఏ వధ్యశిలపై ఉరి తీస్తుంది?

మనసులో జరిగే సంఘర్షణకు తాను సమాధానం చెప్పుకోలేక పోతోంది సుగుణ మరొకరితో పంచుకుంటే బాధ ఉపశమిస్తుందంటారు. ఈ విషయాన్ని విశాల్‌తో ముచ్చటించలేదు. నేనింకా నీళ్ళకి పరాయివాడినేనా అని విశాల్ మనసు చిన్నబుచ్చుకుంటాడని సుగుణ భయం. అందుకే సాయంత్రానికి ఓపిక చేసుకుని అమృత ఇంటికి బయలుదేరింది.

అమృత సుగుణ కంటే వయసులోను అనుభవంలోను పెద్దదైనందున సుగుణ ఆమెని అక్కా అని పిలుస్తుంది. ఆ పిలుపుతోపాటుగా ఆత్మీయతనూ పెంచుకుంది ఏదైనా అమృతతో చెప్పుకోడానికి సందేహించదు. అమృత భర్త వెంకటేశ్ కూడా 'వాడు' పనిచేసే ఆఫీసులోనే పనిచేస్తున్నాడు.

ఒకసారి ముందుగా అమృతే అంది. వాణ్ని ఊరికే ఎందుకొదిలిపెట్టాలి? నలుగురం వెళ్ళి మాట్లాడుదాం. నువ్వు ఏళ్ళతరబడి రోజుకు పద్దెనిమిది గంటలు పనిచేస్తూ కడుపు మాడ్చుకుని వాడికి మాత్రం పుష్టిగా పెట్టేదానివి. ఇప్పుడు వాడు అంతకంటే ఎక్కువ సుఖం వెతుక్కున్నాడు. వాడింత దుర్మార్గుడని తెలుస్తూ కూడా వాడిని సుఖపడనిస్తావా? నీ కోసం కాదు. కనీసం పిల్లాడి కోసమైనా వాడి నుంచి కొంత సైకం రాబట్టుకోవద్దా? కాస్త అక్షర జ్ఞానం ఉండే నాలుగు విషయాలు తెలిసిన వాళ్ళం మనం కూడా ఇలాంటి వాళ్ళని ఉపేక్షిస్తే మగాడి దురాగతాన్ని ప్రోత్సహించటం కాదా? మానవ సంబంధాల్లో స్త్రీ పురుష సంబంధాల్లో ఉన్నతమైన మార్పు ఇంకెట్లా వస్తుంది? ఒకడ్ని శిక్షిస్తే చుట్టూ ఉన్న పది మంది ఒళ్ళు దగ్గర పెట్టుకుని వుంటారు. ఊరికనే వదలకుండా వాడి దగ్గర నుంచి డబ్బు రాబట్టటం కూడా వాడిని శిక్షించటమే అవుతుంది. వెంకటేశ్ కూడా అంటున్నాడు అవసరమైతే వాళ్ళ ఎం.డి. దగ్గరకి పోదాం అంటున్నాడు అంటూ అమృత ప్రోత్సహించాకనే సుగుణ మూడేళ్ళపాటు శాయశక్తులా పోరాడింది. సమయం, శక్తి అన్నీ ఆ పరమ నీచుడి ప్రస్తావనలతో వ్యర్థమైపోతున్నాయన్న అసహ్యం అసహనం సుగుణ మనసులో చోటుచేసుకుంటున్న క్రమంలోనే విశాల్ కనిపించటం నైతిక అండనివ్వటం, చివరికి తన జీవితంలో సగం చోటు కల్పించటం అన్నీ కలలోలాగా జరిగిపోయాయి.

సిటీ బస్సులో గతం స్మరిస్తూ స్టేజి రాగానే దిగిపోయింది సుగుణ. అక్క ఇంట్లో ఉందో లేదో?

ఇంత కష్టపడి వచ్చానే! ఆమె లేకపోతే ఎట్ల కాసేపు మాట్లాడుకునేందుకు ఇంకెవరున్నారబ అనుకుంటూనే సుగుణ అమృత ఇంటికి చేరింది

తలుపు ముందు బయట కొత్త వాళ్ళ చెప్ప జత లోపల కొత్త కంఠం వినవస్తోంది. ఆ ఇంట కవులు రచయితల ఆగమనాలు ఆహ్వానాలు చుగా ఉండేవేకానీ లోపల మాట్లాడే కొత్త గొం బాగా మాలిమైన గొంతులా ఉంది. కాలింగ్ బె నొక్కకుండా సుగుణ కిటికీ దగ్గర చేరి నిలబడిం

ఎవడి మీదనైతే తన అసహ్యాన్నంతా ఈ ఇంట కుమ్మపోసి ఫ్రెష్‌గా వెళ్దామని వచ్చిందో 'వాడు ప్రస్తుతం ఆ ఇంట్లో కూర్చున్న అతిథి ఎవడినైతే వ లిపెట్టకుండా శిక్షించాలని అమృత తనకు ఉద్యమ ఊపిరి పోసిందో 'వాడు' ఇప్పుడక్కడ తేనీటి మర్యా స్వీకరిస్తున్నాడు. నిస్సిగ్గుగా ముచ్చటిస్తున్నాడు.

నేను మొదటి నుంచీ చెప్పున్నది ఇదేనండి పిల్లాడ్ని నాకిచ్చెయ్యి పెంచుతాను అనే అంట న్నానండీ! తనే వినలేదండీ! దానికి నేనే

చెయ్యాలండీ! నేనేం అంత దుర్మార్గుడ్ని కాదండీ! దుర్మార్గుడినే అయితే అసలు ఆ పిల్లవాడు నాకు పుట్టనే లేదని అనేవాడ్ని గదండీ! పిల్లాడ్ని నేను పెంచుతాను నాకేం అభ్యంతరం లేదని ఎందుకంటానండీ? అంటూ ముక్కుల నుండీ సాగదీసిన పెదాల నుండీ నవ్వును బయటికి కక్కుతున్నాడు అతి ప్రయత్నంతో.

తన బిడ్డ తనకు పుట్టలేదని బొంకటానికి ఏ వెత్తరకాలకీ ఇంక అవకాశం లేదనీ, విజ్ఞాన శాస్త్రం ఇతోధికంగా అభివృద్ధి అయి ఎవరు ఎవరి సంతానమో తేల్చి నిరూపించగల పరిస్థితి ఏర్పడిందనీ ఈ దుష్టుడికి ఇంకా తెలియదా? 'వాడు' ఏదైనా వాగుతాడు సరే. మానవ సంబంధాల్లో ఔన్నత్యం గురించి ఉపన్యాసాలు దంచే అమృత వెంకటేశ్‌లు ఎందుకలా శిలా ప్రతిమలైపోయారు? వాడి వెకిలి నవ్వుకు ఎందుకు వంత పలికారు? వాడి మాటకు మారు మాటాడకుండా ఎందుకు అంత బలాన్నిస్తున్నారు? మానవ సంబంధాల్లో మెరుగుదల ఇంత మారేడు కాయలా ఉంటుందా! అవి మానవ సంబంధాలా అవమాన సంబంధాలా? అని తనలో తాను తర్కించుకుంటూ ఈ ప్రపంచం అర్థంకాని పసిపాపలా సుగుణ మరింత భారంగా క్లేశంగా తడబడే అడుగులతో తిరుగుదారి పట్టింది.

చట్టాలకు నీతి నియమాలకు, హక్కులకూ నేటి లోకంలో చోటే లేదనీ, వాటి గురించి ప్రశ్నించే ప్రసంగించే నీతి సైకి కనిపించినంత తేటగా ఉండదనీ, ఇచ్చి పుచ్చుకోవటం ఇరువైపులా సాగిస్తే న్యాయం ధర్మం నాలుగు కాలాలపాటు నిలుస్తుందని తన చిన్నారి చింటూకి వివరంగా చెప్పాలనుకుంటూ ఇంటి ముఖం పట్టింది సుగుణ.

— మొక్కపాటి సుమతి